

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea
Legii bugetului de stat pentru anul 2024

CUPRINS

<i>Introducere</i>	3
<i>I. Economia Republicii Moldova - prognoza de dezvoltare în anul 2024</i>	3
<i>II. Propuneri de modificare a bugetului public național pentru anul 2024</i>	4
<i>III. Propuneri de modificare a bugetului de stat pentru anul 2024</i>	6
3.1. <i>Veniturile bugetului de stat</i>	6
3.2. <i>Cheltuielile bugetului de stat</i>	9
3.3. <i>Estimările de cheltuieli pe grupe funcționale principale</i>	14
3.3.1. <i>Servicii de stat cu destinație generală</i>	14
3.3.2. <i>Apărare națională</i>	15
3.3.3. <i>Ordine publică și securitate națională</i>	16
3.3.4. <i>Servicii în domeniul economiei</i>	17
3.3.5. <i>Protecția mediului</i>	19
3.3.6. <i>Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale</i>	20
3.3.7. <i>Ocrotirea sănătății</i>	20
3.3.8. <i>Cultură, sport, tineret, culte și odihnă</i>	22
3.3.9. <i>Învățământ</i>	23
3.3.10. <i>Protecție socială</i>	25
3.4. <i>Relații interbugetare</i>	26
3.4.1. <i>Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat</i>	26
3.4.2. <i>Transferurile către bugetele locale</i>	26
3.5. <i>Balanța și finanțarea soldului (deficitului) bugetar al bugetului de stat</i>	30
3.6. <i>Evoluția datoriei de stat în anul 2024</i>	32

Introducere

Proiectul de lege în cauză este elaborat în temeiul prevederilor art.61 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Factorii de bază care au determinat modificările spre a fi operate la bugetul de stat pentru anul 2024 se referă la ajustarea indicatorilor bugetari la venituri, cheltuieli și soldul bugetar (deficit), reieșind din prognoza indicatorilor macroeconomici pe anul 2024 prezentată de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în luna martie și mersul executării bugetului de stat în primele 5 luni ale anului curent. Astfel, pe fundalul unei recuperări economice mai lente decât se anticipa la etapa elaborării bugetului pentru anul 2024, în primul semestru al anului curent se atestă o reducere a încasărilor de venituri din impozite și taxe indirecte, precum și urmare a unor măsuri de politică fiscală, aplicate din anul 2023. Pentru a menține nivelul cheltuielilor bugetului de stat în astfel de circumstanțe, dar și pentru a onora unele cheltuieli suplimentare, modificarea propusă a bugetului de stat prevede o creștere a deficitului bugetar, precum și o redistribuire a unor economii identificate spre cheltuielile mai prioritare.

Reieșind din estimările propuse, volumul bugetului de stat pentru anul 2024 se va modifica față de volumul aprobat inițial, după cum urmează:

- *veniturile bugetului de stat* se vor diminua cu 801,5 mil. lei și vor constitui suma de 65 830,5 mil. lei;

- *cheltuielile bugetului de stat* se vor majora cu 386,3 mil. lei și vor constitui suma de 82 608,3 mil. lei;

- *soldul bugetar (deficitul)* se va majora cu 1 187,8 mil. lei și va constitui suma de 16 777,8 mil. lei.

În mod corespunzător se modifică textul legii, iar anexele nr.1-7 se expun în redacție nouă.

I. Economia Republicii Moldova - prognoza de dezvoltare în anul 2024

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a revizuit prognoza indicatorilor macroeconomici pentru anul 2024, ținând cont de evoluția economică din anul precedent, care a atins rezultate mult mai modeste decât s-au anticipat.

Prognoza a fost consultată cu experții Fondului Monetar Internațional în cadrul vizitei misiunii din trimestrul I curent.

Totuși, realizarea scenariului de prognoză pentru anul 2024 ar putea fi mai pesimistă decât așteptările, fiind caracterizată de un grad de incertitudine extrem de ridicat, cu riscuri mari de apariție a unor șocuri adiționale cu impact economic, politic, social etc.

Evoluția principalilor indicatori macroeconomici se prezintă în tabelul ce urmează:

*Tabelul 1. Prognozele principalilor indicatori macroeconomici
pentru anul 2024*

Indicatorii	Unitatea de măsură	Prognoze la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2024	Prognoze revizuite pentru anul 2024 (martie)
Produsul intern brut nominal (PIB)	mild. lei	342,1	328,0
<i>față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	103,5	102,5
Indicele prețurilor de consum			
<i>mediu anual</i>	%	105,0	104,7
<i>la sfârșitul anului</i>	%	105,5	106,8
Cursul de schimb al leului			
<i>mediu anual</i>	MDL/USD	18,93	18,17
<i>la sfârșitul anului</i>	MDL/USD	19,31	18,35
Export	mil. USD	4 500,0	4 500,0
<i>față de anul precedent</i>	%	109,8	111,1
Import	mil. USD	9 700,0	9 500,0
<i>față de anul precedent</i>	%	108,7	109,5
Soldul balanței comerciale	mil. USD	-5 200,0	-5 000,0
Producția industrială			
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	106,5	101,6
<i>- față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	104,5	103,0
Producția agricolă			
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	52,9	47,6
<i>- față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	102,3	101,0
Investiții în active imobilizate			
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	43,4	41,2
<i>față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	104,5	102,2
Fondul de remunerare a muncii	mild. lei	103,9	102,3
<i>- față de anul precedent: nominal</i>	%	110,1	111,7
<i>- real</i>	%	105,0	106,7
Salariul nominal mediu lunar	lei	13 700,0	13 700,0
<i>față de anul precedent: nominal</i>	%	110,0	111,9

II. Propuneri de modificare a bugetului public național pentru anul 2024

Scenariul precizat la venituri, cheltuieli și soldul bugetar (deficit) al bugetului public național pentru anul 2024 a fost elaborat având la bază prognoza indicatorilor macroeconomici pentru anul 2024, precum și ținând cont de evoluția executării bugetului în primele 5 luni ale anului 2024.

Conform acestui scenariu, comparativ cu indicatorii aprobați, veniturile bugetului public național se vor majora cu - 18,0 mil. lei, cheltuielile cu - 821,0 mil. lei și deficitul cu - 803,0 mil. lei, constituind suma de 16 593,0 mil. lei sau 5,06% din PIB.

Estimările actualizate ale bugetului de stat, precum și ale bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS), fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM) și bugetelor locale, principalii indicatori ai bugetului public național se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	Anul 2024		
	Aprobat / estimat	propuneri pentru modificare (+,-)	Modificat/ estimat
Bugetul public național			
Venituri	107 172,0	18,0	107 190,0
Cheltuieli	122 962,0	821,0	123 783,0
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-15 790,0	-803,0	-16 593,0
Bugetul de stat			
Venituri	66 632,0	-801,5	65 830,5
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	18,8	-14,8	4,0
Cheltuieli	82 222,0	386,3	82 608,3
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	43 389,5	489,4	43 878,9
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-15 590,0	-1 187,8	-16 777,8
Bugetele locale (consolidat)			
Venituri	25 723,8	842,1	26 565,9
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	17 902,9	720,1	18 623,0
Cheltuieli	25 923,8	689,1	26 612,9
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	18,8	-14,8	4,0
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-200,0	153,0	-47,0
Bugetul asigurărilor sociale de stat			
Venituri	42 804,4	220,2	43 024,6
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	18 487,2	-230,7	18 256,5
Cheltuieli	42 804,4	220,2	43.024,6
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))			
Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medical (estimat)			
Venituri	15 420,1	231,8	15 651,9
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	6 999,4		6 999,4
Cheltuieli	15 420,1		15 420,1
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))		231,8	231,8

În structura bugetului public național, veniturile bugetului de stat se prognozează în sumă de 65 830,5 mil. lei, cu o diminuare de 801,5 mil. lei sau de 1,2% față de aprobat/estimat, iar cheltuielile vor constitui 82 608,3 mil. lei, cu o majorare de 386,3 mil. lei sau 0,5% față de aprobat/estimat.

Veniturile bugetelor locale (consolidat) se estimează în sumă de 26 565,9 mil. lei, cu 842,1 mil. lei sau 3,3% mai mult față de aprobat/estimat inițial, dintre care din contul veniturilor proprii (fără transferuri) cu 122,0 mil. lei, iar cheltuielile se estimează în sumă de 26 612,9 mil. lei, cu 689,1 mil. lei sau 2,7% mai mult față de aprobat/estimat inițial.

Veniturile și cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat se prognozează în sumă de 43 024,6 mil. lei, cu 220,2 mil. lei mai mult față de aprobat/estimat, iar veniturile proprii ale BASS se preconizează că se vor majora cu 450,9 mil. lei, dintre care cu 435,1 mil. lei din contul contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se prognozează cu o creștere de 231,8 mil. lei și vor constitui suma de 15 651,9 mil. lei. Majorarea respectivă se va produce din contul primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 218,0 mil. lei, iar cheltuielile nu vor suporta modificări, fiind la nivel de aprobat 2024 - 15 420,1 mil. lei.

III. Propuneri de modificare a bugetului de stat pentru anul 2024

În primele 5 luni ale anului 2024 încasările veniturilor în bugetul de stat a fost sub nivelul așteptărilor. În astfel de circumstanțe, scenariul revizuit a bugetului de stat pentru anul 2024 prevede diminuarea *veniturilor bugetului de stat* cu 801,5 mil. lei, majorarea *cheltuielilor bugetului de stat* cu 386,3 mil. lei și *soldului bugetar (deficitul)* - cu 1 187,8 mil. lei.

Conform modificărilor propuse, parametrii bugetului de stat pentru anul 2024 se prezintă în tabelul ce urmează:

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+,-)	Modificat
Venituri	66 632,0	-801,5	65 830,5
Cheltuieli	82 222,0	386,3	82 608,3
Sold bugetar (deficit)	-15 590,0	-1 187,8	-16 777,8

3.1. Veniturile bugetului de stat

În primele 5 luni ale anului 2024, veniturile totale ale bugetului de stat au constituit 25 662,7 mil. lei, inclusiv:

- veniturile generale și colectate - 25 396,8 mil. lei;
- veniturile proiectelor finanțate din surse externe - 265,9 mil. lei.

Față de prevederile anuale, veniturile bugetului de stat în perioada vizată au înregistrat un grad de realizare de 38,4 la sută. Comparativ cu perioada similară a anului precedent încasările s-au majorat cu 5,9 la sută.

Din suma totală a veniturilor bugetului de stat, ponderea cea mai mare le revine impozitelor și taxelor - 92,7% sau 23 791,6 mil. lei, altor venituri - 5,4% (1373,9 mil. lei), granturilor - 1,9% (497,0 mil. lei).

Veniturile colectate de către Serviciul Fiscal de Stat în primele 5 luni ale anului curent au însumat 11 608,4 mil. lei, cu 4,0% mai mari comparativ cu aceeași perioadă a anului 2023.

Veniturile colectate de către Serviciul Vamal în 5 luni a anului 2024 au fost în sumă de 14 698,2 mil. lei, cu 7,3% mai mari comparativ cu perioada similară a anului 2023.

Propunerile privind estimările veniturilor bugetului de stat pentru anul 2024 pe tipuri de venituri se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+,-)	Modificat
Veniturile bugetului de stat, total	66 632,0	-801,5	65 830,5
- impozite și taxe	61 098,9	-904,0	60 194,9
- granturi	2 395,1	29,1	2 424,2
- alte venituri	3 119,2	88,2	3 207,4
- transferuri în cadrul BPN	18,8	-14,8	4,0

Încasările *din impozite și taxe*, comparativ cu sumele aprobate inițial pentru anul 2024 se propun cu o diminuare de 904,0 mil. lei sau cu 1,5% și vor constitui 60 194,9 mil. lei.

Principalele *diminuări* intervin la încasările din:

- impozitul pe venitul persoanelor juridice cu - 650,0 mil. lei, ca rezultat al impactului măsurii de politică fiscală privind aplicarea cotei de impozitare de 0% asupra veniturilor întreprinderilor mici și mijlocii nedistribuite sub formă de dividende, aferente profitului perioadei fiscale 2023;

- TVA la mărfurile importate cu - 1 120,0 mil. lei, ca urmare a diminuării importurilor cu 6,6% în primele trei luni ale anului 2024 față de perioada similară a anului precedent.

Principalele tipuri de impozite și taxe, la care se propun *majorări* sunt la următoarele:

- impozitul pe venitul persoanelor fizice cu - 105,0 mil. lei din contul creșterii salariului mediu lunar brut cu 14,7% în termeni nominali în trimestrul I față de perioada similară a anului precedent;

- TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova cu - 185,0 mil. lei, reieșind din mersul executării încasărilor în primele 5 luni ale anului curent, precum și ca urmare a creșterii consumului privat;

- accizele la mărfurile importate cu - 503,0 mil. lei. Creșterea respectivă se propune primordial din contul încasărilor mai mari din accizele la importul

mijloacelor de transport și la produsele din tutun, ca rezultat a majorării numărului de mijloace de transport importate (+31,8%) și majorării volumului de producției de tutun importat (+40%).

Comparativ cu cele aprobate inițial, *intrările de granturi* se propun a fi majorate în total cu 29,1 mil. lei, dintre care *granturi pentru suport bugetar* se vor diminua cu 153,5 mil. lei, iar *granturile pentru proiecte finanțate din surse externe* se vor majora cu 182,6 mil. lei. Toate intrările de granturi au fost reestimate la cursul de schimb al monedei naționale conform prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anul 2024.

Debursările de *granturi pentru suport bugetar* vor constitui suma de 1 753,4 mil. lei și se vor diminua față de aprobat inițial cu 153,5 mil. lei, datorită revizuirii contribuției concesionale la DPO și granturilor acordate de Fondul fiduciar multidonator „Creștere, Reziliență și Oportunități pentru Bunăstare în Moldova (M-GROW)”. Totodată, au fost incluse granturile în sumă de 231,1 mil. lei primite prin intermediul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (acordate de către Italia și Suedia), destinate finanțării Fondului de reducere a vulnerabilității energetice. Estimările privind debursările de granturi pentru suport bugetar pentru anul 2024 se prezintă în tabelul de mai jos:

	2024 aprobat			propuneri de modificare (+,-)			2024 modificat		
	mil.euro	mil.dol. SUA	mil. lei	mil.euro	mil.dol. SUA	mil. lei	mil.euro	mil.dol. SUA	mil. lei
Total granturi pentru suport bugetar	82,5	10,0	1.906,9	12,5	5,5	-153,5	75,0	15,5	1.753,4
Comisia Europeană	62,5		1.301,2			-60,6	62,5		1.240,6
Asistența macrofinanciară	27,50		572,5			-26,6	27,50		545,9
DG NEAR	35,0		728,7			-34,0	35,0		694,7
Banca Mondială	20,0	10,0	605,7		5,5	-324,0		15,5	281,7
Contribuția concesională la DPO		10,0	189,3		-5,0	-98,4		5,0	90,9
M Grow	20,0		416,4		10,5	-225,6		10,5	190,8
UNDP				12,5		231,1	12,5		231,1

Granturile pentru proiecte finanțate din surse externe vor constitui suma 670,8 mil. lei, estimările fiind actualizate reieșind din nivelul implementării proiectelor finanțate din surse externe în primele 5 luni ale anului curent și intrarea în vigoare a acordurilor noi.

Încasările din *alte venituri* se estimează în sumă de 3 207,4 mil. lei, cu o majorare de 88,2 mil. lei, din contul creșterii:

- încasărilor din veniturilor din vânzarea mărfurilor și serviciilor cu - 42,9 mil. lei, ca urmare a majorării încasărilor de la veniturile colectate de către instituțiile bugetare;

- din donații voluntare cu - 16,8 mil. lei, ca urmare a majorării sumei donațiilor primite de către instituțiile bugetare;

- din alte venituri cu - 61,7 mil. lei, din contul majorării încasărilor de la alte venituri pentru proiecte finanțate din surse externe.

Totodată, la acest capitol se propun diminuări la încasările *din veniturile din proprietate* cu - 23,5 mil. lei, în special în urma revizuirii estimărilor încasărilor din dobânzile la împrumuturile recreditate de către bugetul de stat.

3.2. Cheltuielile bugetului de stat

Comparativ cu volumul aprobat prin Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr.418/2023, cheltuielile se propun în majorare cu 386,3 mil. lei sau cu 0,5% și vor constitui 82 608,3 mil. lei, precum este reflectat în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	82 222,0	386,3	82 608,3
cheltuieli curente	75 492,9	520,5	76 013,4
cheltuieli capitale	6 729,1	-134,2	6 594,9
Resurse total,	82 222,0	386,3	82 608,3
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	77 595,8	399,1	77 994,9
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	3 611,0	-59,7	3 551,3
venituri colectate	1 015,2	46,9	1 062,1

Cheltuielile curente se prevăd cu o majorare de circa 520,5 mil. lei sau cu 0,7% față de volumul aprobat și vor constitui 76 013,4 mil. lei.

Cheltuielile capitale se prevăd cu o micșorare de circa 134,2 mil. lei sau cu 2,0% față de volumul aprobat 6 729,1 mil. lei.

Ca urmare a redistribuirii economiilor identificate, principalele *majorări* de alocații prevăzute în proiectul de lege sunt pentru:

- fondul rutier - 380,0 mil. lei, destinate pentru reparația și întreținerea drumurilor naționale și regionale;

- Fondul pentru reducerea vulnerabilității energetice - 761,5 mil. lei, dintre care 416,1 mil. lei destinate compensațiilor la energie reflectate în facturile de plată, incluzând 231,1 mil. lei granturi primite prin intermediul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și 345,4 mil. lei pentru acordarea compensațiilor la energie sub formă de plată monetară, inclusiv pentru începutul sezonului rece 2024-2025;

- suplinirea alocațiilor pentru acordarea indemnizațiilor la nașterea copiilor, efectuate prin bugetul asigurărilor sociale de stat - 200,0 mil. lei;

- suplinirea alocațiilor pentru Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural - 100,0 mil. lei;

- transferuri către bugetele locale pentru asigurarea cheltuielilor de personal în instituțiile de învățământ și în școlile sportive - 663,7 mil. lei;
- acoperirea cheltuielilor aferente majorării valorii de referință pentru calcularea salariilor personalului din cadrul instituțiilor publice de învățământ care funcționează în regim de autogestiune din subordinea autorităților publice centrale - 140,0 mil. lei.

Cheltuielile aferente *proiectelor finanțate din surse externe* se propun cu o micșorare de 59,7 mil. lei față de nivelul aprobat, urmare a propunerilor prezentate de către autorități și reieșind din estimarea potențialelor valorificări ale resurselor în cadrul proiectelor până la finele anului și vor constitui circa 3 551,3 mil. lei.

Cele mai mari *diminuări* se atestă în cadrul următoarelor proiecte:

- proiecte de susținere a Programelor în sectorul drumurilor - 229,8 mil. lei;
- proiectul „Programul sectorului energetic” - 168,2 mil. lei;
- proiectele de aprovizionare cu apă și canalizare în Republica Moldova - 105,0 mil. lei.

Totodată, se propun și *majorări* de cheltuieli în cadrul unor proiecte, cum ar fi:

- proiectul „Finanțarea adițională pentru Proiectul „Răspuns de urgență la COVID-19” - 148,4 mil. lei;
- proiectul „Învățământul superior” - 91,0 mil. lei;
- proiecte pentru susținerea unor măsuri în domeniul agriculturii („Asigurarea fermierilor cu fertilizanți” și „Modernizarea mașinilor și echipamentelor agricole”) - 145,0 mil. lei.

În aspectul *grupelor funcționale*, modificările operate la partea de cheltuieli se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	82 222,0	386,3	82 608,3
Servicii de stat cu destinație generală	14 359,6	-1 688,0	12 671,6
Apărare națională	1 789,0	-36,2	1 752,8
Ordine publică și securitate națională	6 541,8	460,0	7 001,8
Servicii în domeniul economiei	8 889,2	-73,0	8 816,2
Protecția mediului	604,5	-14,6	589,9
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	526,6	121,7	648,3
Ocrotirea sănătății	9 138,6	168,2	9 306,8
<i>dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>	<i>1,3</i>		<i>1,3</i>
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	1 397,8	38,7	1 436,5
Învățământ	17 406,5	896,2	18 302,7
Protecție socială	21 569,7	513,3	22 083,0

Cele mai semnificative *majorări* s-au înregistrat la *învățământ* - 896,2 mil. lei, în special urmare a alocării mijloacelor suplimentare pentru asigurarea cheltuielilor de salarizare ale angajaților din domeniul învățământului și la *protecție socială* - 513,3 mil. lei, respectiv s-a înregistrat și o *micșorare* semnificativă la *servicii de stat cu destinație generală* - 1688,0 mil. lei, în special din contul cheltuielilor centralizate pentru implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Descrierea principalilor factori care au determinat modificarea alocațiilor în cadrul grupelor funcționale se prezintă în capitolul 3.3.

În aspectul *categoriilor economice*, propunerile de modificare a cheltuielilor se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Aprobat		Propuneri de modificare (+;-)		Modificat	
	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe
Cheltuieli și active nefinanciare, total	82 222,0	3 611,0	386,3	-59,7	82 608,3	3 551,3
Cheltuieli	76 776,9	997,1	683,1	374,0	77 460,0	1 371,1
Cheltuieli de personal	12 872,2	8,7	-863,1	7,5	12 009,1	16,2
Bunuri și servicii	3 332,4	274,9	189,9	39,4	3 522,3	314,3
Dobânzi aferente	5 117,6		-507,3		4 610,3	
datoriei de stat externe	2 320,8		-233,1		2 087,7	
datoriei de stat interne	2 796,8		-274,2		2 522,6	
Subvenții	4 030,6	45,5	472,3	-10,0	4 502,9	35,5
Granturi acordate	1 903,5	156,4	124,0	121,5	2 027,5	277,9
Prestații sociale	1 529,6		510,9	31,9	2 040,5	31,9
Alte cheltuieli	4 601,5	511,6	267,0	173,2	4 868,5	684,8
Transferuri acordate, total	43 389,5		489,4	10,5	43 878,9	10,5
<i>bugetelor locale</i>	17 902,9		720,1	10,5	18 623,0	10,5
<i>bugetului asigurărilor sociale de stat</i>	18 487,2		-230,7		18 256,5	
<i>fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală</i>	6 999,4				6 999,4	
Active nefinanciare	5 445,1	2 613,9	-296,8	-433,7	5 148,3	2 180,2
Mijloace fixe	4 174,0	2 546,8	-284,7	-409,8	3 889,3	2 137,0
<i>dintre care investiții capitale</i>	1 904,2	1 573,9	-390,0	-380,7	1 514,2	1 193,2
Stocuri de materiale	1 268,9	67,1	-11,3	-23,9	1 257,6	43,2
Alte active nefinanciare	2,2		-0,8		1,4	
<i>Informativ:</i>						
Cheltuieli curente	75 492,9	736,5	520,5	57,2	76 013,4	793,7
Cheltuieli capitale	6 729,1	2 874,5	-134,2	-116,9	6 594,9	2 757,6

Cheltuielile de personal prevăzute în bugetul de stat se propun cu o micșorare de 863,1 mil. lei sau cu 6,7% față de volumul aprobat și vor constitui 12 009,1 mil. lei, în rezultatul următoarelor realocări de alocații:

1. repartizarea din alocațiile prevăzute în bugetul de stat pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar către autoritățile publice locale a transferurilor cu destinație specială și alte transferuri cu destinație generală pentru achitarea salariilor și contribuțiilor de asigurări sociale de stat angajaților din:

- instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal, care se finanțează în bază de cost standard per elev în baza Hotărârii Guvernului nr. 868/2014 - 649,6 mil. lei;

- instituțiile de învățământ sportiv - 14,1 mil. lei;

- instituțiile de protecție socială - 0,3 mil. lei;

- instituțiile de asistență socială, urmare a implementării reformei sistemului de asistență socială „Restart”, conform Hotărârii Guvernului nr. 101/2024 - 27,9 mil. lei.

2. diminuarea alocațiilor la propunerea autorităților, precum și în baza estimărilor realizate de către Ministerul Finanțelor, în scopul identificării economiilor ținând cont de nivelul executării alocațiilor bugetare la componenta cheltuielilor de personal -119,0 mil. lei.

3. suplinirea alocațiilor unor autorități centrale, ca urmare a implementării măsurilor noi de politici salariale începând cu 01.01.2024, majorării limitei unităților de personal a unor autorități în rezultatul reorganizărilor structurale, precum și identificării altor insuficiențe legate de cheltuieli de personal - 651,0 mil. lei.

În rezultat, modificările propuse a alocațiilor prevăzute în bugetul de stat pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar, (fond nerepartizat pe autorități) vor constitui 491,0 mil. lei.

Cheltuielile pentru plata dobânzilor aferente serviciului datoriei de stat se estimează în sumă de 4 610,3 mil. lei, cu o micșorare de 507,4 mil. lei sau cu 9,9% față de aprobat 2024. Cheltuielile pentru achitarea dobânzilor/comisioanelor la împrumuturile externe se micșorează cu 233,1 mil. lei ca urmare a diminuării ratelor Euribor 6 luni și ratei DST pe piețele internaționale comparativ cu noiembrie 2023, precum și reducerea serviciului datoriei pe împrumutul BERD pentru proiectul „Securitatea furnizării gazelor naturale” din cauza ne debursării în anul 2023 a sumelor planificate în buget. Ca rezultat al micșorării ratelor la VMS emise pe piața primară, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne se vor micșora cu 274,3 mil. lei sau 9,8% față de suma aprobată pentru anul 2024.

Pe parcursul a 4 luni ale anului 2024, Ministerul Finanțelor permanent a monitorizat situația pe piața primară a VMS și a comercializat VMS doar la rate acceptabile ale dobânzii. Astfel, în perioada de gestiune ratele maxime ale dobânzii propuse de către investitori pentru VMS au variat de la 5,70% până la

6,09%, însă Ministerul Finanțelor nu a acceptat toate ofertele investitorilor, fapt ce a permis menținerea unui nivel optim al ratelor dobânzii la VMS.

Ca rezultat, rata nominală medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate în decursul a 4 luni ale anului 2024 a constituit 4,67%, micșorându-se comparativ cu perioada analogică a anului 2023 cu 7,6 p.p.

Pentru *subvenții*, cheltuielile vor constitui 4 502,9 mil. lei, fiind majorate cu 472,3 mil. lei, în special pentru fondul rutier.

Cheltuielile pentru *prestații sociale*, se estimează în sumă de 2 040,5 mil. lei cu o majorare de 510,9 mil. lei, în special pentru Fondul pentru reducerea vulnerabilității energetice.

Cheltuielile capitale vor constitui 6 594,9 mil. lei sau 8,0% din cheltuielile totale ale bugetului de stat. Din volumul total al cheltuielilor capitale 3 837,3 mil. lei (58,2%) vor fi acoperite din contul resurselor generale și 2 757,6 mil. lei (41,8%) din contul proiectelor finanțate din surse externe. Comparativ cu volumul aprobat, cheltuielile capitale se vor micșora cu 134,2 mil. lei sau cu 2,0 la sută. În mare parte, diminuarea în cauză este condiționată de reducerea cu 116,9 mil. lei a cheltuielilor capitale efectuate din contul proiectelor finanțate din surse externe.

Volumul alocațiilor pentru *investiții capitale* se diminuează cu 390,0 mil. lei sau cu 20,5% față de volumul aprobat. Cheltuielile din contul resurselor generale se diminuează cu 9,3 mil. lei sau cu 2,8%, iar cele din contul proiectelor finanțate din surse externe se diminuează cu 380,7 mil. lei sau cu 24,2 la sută. Prin urmare, cheltuielile vor constitui 1 514,2 mil. lei sau 1,8% din cheltuielile totale ale bugetului de stat, dintre care 321,0 mil. lei (21,2%) vor fi acoperite din contul resurselor generale și 1 193,2 mil. lei (78,8%) din contul proiectelor finanțate din surse externe.

În scopul asigurării finalizării lucrărilor de construcție se propune *majorarea* alocațiilor la următoarele proiecte de investiții capitale:

- construcția sediilor unităților de salvatori și pompieri din orașele: Căinari, Ocnița, Dondușeni (contribuția la proiecte de asistență tehnică implementate în comun cu Guvernul SUA) - 5,4 mil. lei;

- construcția infrastructurii Punctului provizoriu de trecere a frontierei de stat Leova-Bumbăta - 1,0 mil. lei (Ministerul Finanțelor);

- construcția infrastructurii de telecomunicații în Punctul de trecere a frontierei de stat Leova-Bumbăta - 1,0 mil. lei (Ministerul Afacerilor Interne).

Reducerea investițiilor capitale în cadrul proiectelor finanțate din surse externe în sumă de 380,7 mil. lei se propun reieșind din estimarea capacităților de valorificare a mijloacelor financiare până la finele anului.

Propunerile de modificare a alocațiilor pentru investiții capitale pe autorități publice centrale sunt reflectate în Tabelul nr.7 la prezenta Notă.

3.3. Estimările de cheltuieli pe grupe funcționale principale

3.3.1. Servicii de stat cu destinație generală

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 1 688,0 mil. lei sau cu 11,8% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	14 359,6	-1 688,0	12 671,6
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>17,5</i>	<i>x</i>	<i>15,3</i>
cheltuieli curente	13 964,6	-1 649,0	12 315,6
cheltuieli capitale	395,0	-39,0	356,0
Resurse total,	14 359,6	-1 688,0	12 671,6
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	14 060,5	-1 685,7	12 374,8
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	158,1	-16,1	142,0
venituri colectate	141,0	13,8	154,8

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 262,6 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 1 950,6 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- implementarea parțială a votului prin corespondență (Legea nr. 109/2024 privind implementarea parțială a votului prin corespondență) la alegerile pentru funcția de Președinte și referendumul republican constituțional din 20.10.2024 - 11,7 mil. lei;

- organizarea și desfășurarea referendumului republican constituțional - 37,6 mil. lei (Hotărârea Parlamentului RM nr. 121/2024);

- organizarea și desfășurarea alegerilor locale noi - 3,6 mil. lei;

- finanțarea activității Biroului pentru integrare europeană - 10,0 mil. lei;

- organizarea și desfășurarea evenimentelor notorii (Reuniunii Moldova Suport Platform, Ziua Independenței, Ziua profesională APL) - 14,5 mil. lei;

- organizarea și desfășurarea evenimentelor în scopul consolidării relațiilor interetnice - 2,0 mil. lei;

- investiții capitale din resurse generale - 0,6 mil. lei;

- activități de susținere a diasporei - 1,3 mil. lei;

- activități de informare și comunicare - 10,0 mil. lei;

- IP „Palatul Republicii” pentru reparații și întreținerea edificiului, serviciile energetice și comunale, alte cheltuieli - 8,1 mil. lei;

- implementarea tehnologiilor informaționale în sectorul public (mentenanța/dezvoltarea platformelor guvernamentale) - 1,7 mil. lei;

- activități aferente instituțiilor de cercetare și inovare - 22,0 mil. lei;

- cheltuieli de prima necesitate (servicii informaționale, transport, alte servicii, plata indemnizațiilor, procurarea combustibilului și pieselor de schimb etc.) - 31,3 mil. lei;

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 67,8 mil. lei;

- transferuri pentru susținerea financiară a unităților administrativ-teritoriale 40,4 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd pentru:

- fondul de amalgamare voluntară a localităților în cadrul Reformei administrației publice - 63,0 mil. lei, ținând cont de probabilitatea valorificării acestora în anul curent;

- serviciul datoriei de stat - 507,4 mil. lei;

- proiecte finanțate din surse externe - 16,2 mil. lei;

- cheltuielile centralizate pentru implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar - 1 364,0 mil. lei, ca urmare a redistribuirii acestor alocații către bugetele locale și către alte autorități bugetare.

3.3.2. Apărare națională

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 36,2 mil. lei sau cu 2,0% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	1 789,0	-36,2	1 752,8
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	2,2	x	2,1
cheltuieli curente	1 014,4	-11,9	1 002,5
cheltuieli capitale	774,6	-24,3	750,3
Resurse total,	1 789,0	-36,2	1 752,8
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	1 775,9	-42,9	1 733,0
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	5,1	5,9	11,0
venituri colectate	8,0	0,8	8,8

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 19,0 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 55,2 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- acoperirea insuficienței la diurnele pentru militari - 16,0 mil. lei;

- prelungirea licențelor pentru sistemele de securitate și dezvoltarea sistemelor informaționale - 3,0 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd la:

- investiții și reparații capitale - 24,0 mil. lei;

- baza tehnico-materială - 23,0 mil. lei;
- servicii comunale - 5,3 mil. lei;
- cheltuieli de personal - 2,9 mil. lei.

3.3.3. Ordine publică și securitate națională

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 460,0 mil. lei sau cu 7,0% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	6 541,8	460,0	7 001,8
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	8,0	x	8,5
cheltuieli curente	6 296,0	342,5	6 638,5
cheltuieli capitale	245,8	117,5	363,3
Resurse total,	6 541,8	460,0	7 001,8
<i>dintre care transferuri primite între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>	1,3	0,0	1,3
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	6 427,8	348,2	6 776,0
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	34,9	92,0	126,9
venituri colectate	79,1	19,8	98,9

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 460,0 mil. lei, care sunt axate pe cheltuieli prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 237,4 mil. lei;
- achiziționarea serviciilor de efectuare a expertizelor medico-legale - 19,0 mil. lei;
- acoperirea necesităților pentru achitarea prestațiilor sociale (indemnizații la încetarea contractului de muncă) - 42,2 mil. lei;
- deplasări de serviciu, inclusiv deplasarea echipei RM în Grecia și în cadrul Mecanismului de protecție civilă a UE - 12,3 mil. lei;
- acoperirea necesităților pentru dezvoltarea Serviciului Național Unic pentru Apeluri de Urgență 112 - 18,5 mil. lei;
- achitarea burselor audiențelor Institutului Național al Justiției - 2,6 mil. lei;
- dezvoltarea bazei tehnico- materiale - 19,7 mil. lei;
- investiții capitale - 6,3 mil. lei;
- proiecte finanțate din surse externe - 92,0 mil. lei;
- asigurarea activității curente a instituțiilor din domeniul ordinii publice și securității statului - 10,0 mil. lei.

3.3.4. Servicii în domeniul economiei

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 73,0 mil. lei sau cu 0,8% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	8 889,2	-73,0	8 816,2
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>10,8</i>	<i>x</i>	<i>10,7</i>
cheltuieli curente	5 376,6	298,2	5 674,8
cheltuieli capitale	3 512,6	-371,2	3 141,4
Resurse total,	8 889,2	-73,0	8 816,2
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	6 191,2	337,1	6 528,3
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	2 189,4	-354,8	1 834,6
venituri colectate	508,6	-55,3	453,3

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 788,1 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 861,1 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- fondul rutier - 380,0 mil. lei, destinate pentru reparația și întreținerea drumurilor naționale și regionale;
- Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural - 100,0 mil. lei;
- proiectul „Asigurarea fermierilor cu fertilizanți” - 75,0 mil. lei;
- proiectul „Modernizarea mașinilor și Echipamentelor agricole” - 70,0 mil. lei;
- programul național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023-2032 (PNERP) - 44,0 mil. lei;
- proiectul „Conectivitatea rurală Moldova” - 32,0 mil. lei;
- proiectul „Programul de Reziliență rurală (IFAD VII)” - 20,2 mil. lei;
- digitalizarea Agenției Naționale Transport Auto (dezvoltarea sistemului de management integrat al transporturilor) - 20,0 mil. lei;
- Fondul Național al Viei și Vinului - 10,0 mil. lei pentru promovarea exporturilor vitivinicole pe piețele țintă;
- asigurarea funcționării multiplexului A de televiziune digitală terestră - 10,0 mil. lei;
- proiectul „Tranziția durabilă către eficiența energetică în Republica Moldova (STEEM)” - 2,0 mil. lei;
- finalizarea proiectelor în derulare din cadrul Fondului pentru Eficiență Energetică (FEE) - 1,3 mil. lei;
- servicii juridice pentru reprezentarea Guvernului în cauza RTI Rotalin Gas Trading AG - 3,3 mil. lei;

- achitarea cheltuielilor ÎS „Moldelectrica” suportate pentru asigurarea bunei funcționări a infrastructurii energetice în perioada desfășurării celui de-al doilea Summit - 1,8 mil. lei;

- asigurarea activității Autorității Aeronautice Civile (dezvoltare profesională și locațiune) - 2,5 mil. lei;

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 16,0 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd la/în legătură cu:

- proiectul „Programul sectorului energetic” - 168,1 mil. lei;

- redistribuirea către alte funcții ale resurselor Fondului Național pentru Dezvoltarea Regională și Locală - 209,6 mil. lei;

- proiectul „Moldova drumuri IV” - 150,0 mil. lei;

- proiectul „Moldova drumuri V” - 100,0 mil. lei;

- măsuri de eficiență energetică în sectorul rezidențial - 63,4 mil. lei, din cauza lipsei capacităților de valorificare a acestora pe parcursul anului curent;

- proiectul „Înregistrarea și evaluarea funciară” - 40,0 mil. lei;

- proiectul „Agricultura competitivă” - 30,0 mil. lei;

- proiectul „Investiții în Guvernanță, Creștere și Reziliență Agricolă” - 20,0 mil. lei;

- proiectul „Interconectarea sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și a României prin stația Back-to-Back” - 10,0 mil. lei;

- proiectul „Îmbunătățirea capacităților întru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)” - 15,0 mil. lei;

- proiectul „Livada Moldovei” - 5,1 mil. lei;

- proiectul de dezvoltare al sistemului electroenergetic (LEA 400 km Vulcănești - Chișinău) - 4,7 mil. lei;

- proiectul „Îmbunătățirea eficienței sectorului de alimentare centralizată cu energie termică II” - 3,8 mil. lei;

- identificarea economiilor în urma analizei cheltuielilor - 26,2 mil. lei, dintre care cheltuieli de personal - 15,1 mil. lei;

- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi - 1,2 mil. lei;

- redistribuirea către alte funcții a cheltuielilor pentru menținerea și dezvoltarea infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării - 13,8 mil. lei.

3.3.5. Protecția mediului

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 14,6 mil. lei sau cu 2,4% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	604,5	-14,6	589,9
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>0,7</i>	<i>x</i>	<i>0,7</i>
cheltuieli curente	409,0	-14,5	394,5
cheltuieli capitale	195,5	-0,1	195,4
Resurse total,	604,5	-14,6	589,9
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	465,0	-4,5	460,5
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	130,7	-8,5	122,2
venituri colectate	8,8	-1,6	7,2

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 9,0 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 23,6 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 5,5 mil. lei;

- acoperirea insuficienței mijloacelor financiare la cheltuielile de personal angajaților din domeniul științific (din cadrul instituțiilor la autogestiune) - 3,2 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd în legătură cu/la:

- redistribuirea cheltuielilor între grupe funcționale - 15,0 mil. lei;
- proiectul „Conservarea și gestionarea durabilă a zonelor umede cu accent pe zone cu valoare naturală ridicată din bazinul râului Prut” - 4,0 mil. lei;

- proiectul „Pregătirea celei de-a cincea comunicări naționale în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice” - 2,0 mil. lei;

- proiectul „Sistemul integrat de management pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și partajării echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice a Moldovei” - 1,4 mil. lei;

- proiectul „Planul de management pentru eliminarea eşalonată a HCFC (hidroclorfluorocarburilor), faza III” - 1,0 mil. lei.

3.3.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 121,7 mil. lei sau cu 23,1% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	526,6	121,7	648,3
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>0,6</i>	<i>x</i>	<i>0,8</i>
cheltuieli curente	46,9	211,4	258,3
cheltuieli capitale	479,7	-89,7	390,0
Resurse total,	526,6	121,7	648,3
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	315,5	229,0	544,5
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	211,1	-107,3	103,8

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 230,9 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 109,2 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- Fondul național pentru dezvoltare regională și locală - 228,9 mil. lei, efectuate în urma redistribuirilor de la alte grupe funcționale;
- proiectul „Construcția locuințelor sociale III” - 2,0 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd la:

- proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” - 50,0 mil. lei;
- proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova” - 55,0 mil. lei.

Totodată, în cadrul grupei s-a efectuat redistribuirea alocațiilor în mărime de 20,0 mil. lei, de la Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL) către Fondul Național de Mediu (FEN) pentru finalizarea unor proiecte în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare.

3.3.7. Ocrotirea sănătății

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 168,2 mil. lei sau cu 1,8% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	9 138,6	168,2	9 306,8
<i>dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>	<i>1,3</i>		<i>1,3</i>
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>11,1</i>	<i>x</i>	<i>11,3</i>
cheltuieli curente	8 449,7	-6,4	8 443,3

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
cheltuieli capitale	688,9	174,6	863,5
Resurse total,	9 138,6	168,2	9 306,8
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	8 344,8	-9,7	8 335,1
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	584,7	143,4	728,1
venituri colectate	209,1	34,5	243,6

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 238,1 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 69,9 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- proiecte finanțate din surse externe - 180,2 mil. lei, dintre care:

- proiectul de susținere a Consiliului Național de Coordonare TB/SIDA - 0,4 mil. lei;

- proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de operare a serviciului mobil de urgență, resuscitare și descarcerare (SMURD) și de pregătire a personalului de intervenție în situații de urgență în zona transfrontalieră dintre Republica Moldova și România” - 0,2 mil. lei;

- proiectul „Asigurarea cu ambulanțe” - 25,8 mil. lei;

- proiectul „Răspuns de urgență la COVID-19 și suport pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii” - 5,4 mil. lei;

- proiectul „Finanțarea adițională pentru Proiectul „Răspuns de urgență la COVID-19”” - 148,4 mil. lei;

- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatori externi - 2,4 mil. lei;

- reconstrucția Unității de primiri urgente a Spitalului Clinic Municipal din Bălți - 0,9 mil. lei;

- procurarea utilajului medical, medicamentelor și materialelor sanitare și pentru asigurarea activității IMSP - 16,6 mil. lei (Ministerului Afacerilor Interne - 7,0 mil. lei, Ministerului Apărării - 9,6 mil. lei);

- asigurarea activității Centrelor de reabilitare și recuperare pentru copii - 0,8 mil. lei;

- asigurarea activității Agenției Naționale de Sănătate Publică și a Centrelor de Sănătate publică din subordinea teritorială - 6,0 mil. lei;

- procurarea utilajului medical de către Centrul Național de Transfuzie a Sângelui - 2,8 mil. lei;

- achitarea serviciilor experților și membrilor Comisiei Medicamentului la Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale - 4,0 mil. lei;

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 21,1 mil. lei;

- menținerea și dezvoltarea infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării, conform Metodologiei de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.864/2023 - 3,3 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd în legătură cu/la:

- proiecte finanțate din surse externe - 36,8 mil. lei, dintre care:

- proiectul „Răspuns de urgență la Covid-19” - 1,8 mil. lei;
- proiectul „Construcția spitalului regional mun. Bălți” - 35,0 mil. lei;

- economiile identificate în cadrul programelor, reieșind din executarea efectivă a cheltuielilor - 30,0 mil. lei, dintre care cheltuieli de personal - 25,9 mil. lei;

- Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, prin redistribuirea cheltuielilor planificate pentru realizarea proiectelor pentru tinerii cercetători și celor bilaterale (suma concursului a fost redusă) - 3,1 mil. lei.

3.3.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 38,7 mil. lei sau cu 2,8% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	1 397,8	38,7	1 436,5
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,7</i>	<i>x</i>	<i>1,7</i>
cheltuieli curente	1 361,7	22,8	1 384,5
cheltuieli capitale	36,1	15,9	52,0
Resurse total,	1 397,8	38,7	1 436,5
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	1 384,9	36,5	1 421,4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	2,4	-2,0	0,4
venituri colectate	10,5	4,2	14,7

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 55,3 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 16,6 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 25,0 mil. lei, dintre care *14,1 mil. lei* pentru școlile sportive finanțate din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale;

- efectuarea lucrărilor de reabilitare a clădirii transmise în gestiunea Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret - 8,0 mil. lei;
- procurarea tractorului modern pentru Școala Republicană Specializată Sportivă de Hipism și Pentatlon Modern - 2,3 mil. lei;
- înființarea unei școli sportive noi pentru copii și tineret în subordinea Primăriei satului Costești, raionul Ialoveni, finanțată din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 1,9 mil. lei;
- deschiderea secțiilor sportive noi la Școala sportivă din mun. Comrat - 0,5 mil. lei;
- desfășurarea evenimentelor culturale - 6,0 mil. lei;
- implementarea Programului „Diplomație Culturală” - 3,0 mil. lei;
- implementarea Programului Național „Cluburile de Lectură” în parteneriat cu Biblioteca Națională a Moldovei și Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” - 0,7 mil. lei;
- desfășurarea Forumului internațional „Cinema Hora”, ediția II - 0,5 mil. lei;
- efectuarea lucrărilor de reparație a instituțiilor culturale (Biblioteca Națională și Muzeul Național al Literaturii Române) - 0,5 mil. lei;
- asigurarea altor cheltuieli necesare instituțiilor sportive și culturale - 6,9 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd în legătură cu/la:

- economiile identificate în urma analizei executării alocațiilor bugetare - 13,3 mil. lei, dintre care 2,4 mil. lei cheltuieli de personal;
- proiecte finanțate din surse externe - 2,0 mil. lei;
- redistribuirea alocațiilor între grupe funcționale - 1,3 mil. lei.

3.3.9. Învățământ

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 896,2 mil. lei sau cu 5,1% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	17 406,5	896,2	18 302,7
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>21,2</i>	<i>x</i>	<i>22,2</i>
cheltuieli curente	17 059,0	829,1	17 888,1
cheltuieli capitale	347,5	67,1	414,6
Resurse total,	17 406,5	896,2	18 302,7
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	17 083,0	796,4	17 879,4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	295,9	98,3	394,2
venituri colectate	27,6	1,5	29,1

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 923,3 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 27,1 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 802,0 mil. lei, dintre care pentru instituțiile de învățământ la autogestiune - 140,0 mil. lei și pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 649,6 mil. lei;

- proiecte finanțate din surse externe - 97,4 mil. lei;

- realizarea Programului național de studiere a limbii române - 6,0 mil. lei;

- acordarea alocațiilor de 1000 lei lunar părinților sau reprezentanților legali ai elevilor pentru creșterea accesului la studii de calitate - 4,0 mil. lei;

- contribuția Guvernului pentru implementarea Proiectului „Asistența tehnică și financiară nerambursabilă acordată Republicii Moldova de către România” - 4,0 mil. lei;

- contribuția Guvernului pentru construcția blocului de studii al Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”, mun. Comrat, UTA Găgăuzia - 3,0 mil. lei, inclusiv din proiectelor finanțate din surse externe - 0,9 mil. lei;

- efectuarea lucrărilor de reparație capitală a instituțiilor de învățământ (Liceul Teoretic Republican „Aristotel” și Liceul Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu”) - 3,0 mil. lei;

- achitarea indemnizațiilor la încetarea contractelor de muncă și efectuarea reparației capitale a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne - 2,0 mil. lei;

- asigurarea activității instituțiilor de educație timpurie finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 0,8 mil. lei, dintre care deschiderea unei grupe noi - 0,2 mil. lei;

- asigurarea activității aparatului Ministerului Educației și Cercetării - 0,8 mil. lei;

- finalizarea proiectelor de investiții capitale - 0,3 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd în legătură cu:

- redistribuirea mijloacelor alocate pentru construirea, renovarea și dotarea infrastructurii pentru educația antepreșcolară din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală - 19,2 mil. lei;

- identificarea economiilor în urma analizei cheltuielilor grupei date - 7,9 mil. lei.

3.3.10. Protecție socială

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 513,3 mil. lei sau cu 2,4% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	21.569,7	513,3	22.083,0
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	26,2	x	26,7
cheltuieli curente	21.516,3	498,3	22.014,6
cheltuieli capitale	53,4	15,0	68,4
Resurse total,	21.569,7	513,3	22.083,0
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	21.547,2	394,7	21.941,9
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe		89,4	89,4
venituri colectate	22,5	29,2	51,7

Modificarea alocațiilor aprobate inițial în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 1 243,8 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 730,5 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- compensații pentru achitarea facturilor la energie (reflectate în facturile de plată) din Fondul pentru reducerea vulnerabilității energetice - 416,1 mil. lei, inclusiv în scopul acoperirii datoriei față de Moldova Gaz pentru lunile februarie și martie - 185,0 mil. lei;

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 184,3 mil. lei;

- transferuri cu destinație specială pentru protecția socială a persoanelor în situație de risc - 499,8 mil. lei, dintre care pentru susținerea financiară a populației prin acordarea compensației la energie sub formă de plată monetară - 345,4 mil. lei, incluzând redistribuirea între activități - 160,0 mil. lei, pentru susținerea financiară a persoanelor la nașterea copilului - 200,0 mil. lei, pentru susținerea financiară a persoanelor intru acoperirea diferenței până la pensia minimă – 55,2 mil. lei;

- subvenții Î.P.CREPOR pentru procurarea materiei prime și plata serviciilor comunale - 9,4 mil. lei;

- transferuri cu destinație specială către bugetele locale pentru plăți sociale (tinerii specialiști din domeniul culturii, educației, mediatori comunitari) - 2,3 mil. lei;

- prestații/plăți sociale (indemnizații pentru copii, compensații pentru transport persoanelor cu dizabilități, etc, inclusiv datorii către ATAS pentru plăți sociale restante - 21,0 mil. lei;

- asigurarea activității a 23 de IP preluate de la APL nivelul II din venituri colectate - 9,8 mil. lei;
- compensarea parțială a cheltuielilor de transportare de peste hotare a cadavrelor persoanelor decedate, cetățeni ai Republicii Moldova - 5,0 mil. lei;
- proiecte finanțate din surse externe - 89,5 mil. lei, dintre care proiectul pentru consolidarea sistemului de protecție socială cu suportul UNICEF - 62,2 mil. lei, proiectul „Suport pentru acoperirea cheltuielilor aferente utilităților Centrelor de plasament temporar pentru refugiați” - 27,3 mil. lei;
- alte cheltuieli pentru întreținerea activității instituțiilor de asistență socială - 6,6 mil. lei.

Diminuarea alocațiilor în cadrul grupei date este cauzată de reducerea transferurilor curente cu destinație generală de la bugetul de stat către bugetul de asigurări sociale (acoperirea deficitului).

Totodată, resursele Fondului de susținere a populației pentru anul 2024 constituie 4,9 mil. lei, preconizate pentru compensarea parțială a cheltuielilor de transportare de peste hotare a cadavrelor persoanelor decedate, cetățeni ai Republicii Moldova - 1,7 mil. lei și pentru întreținerea cantinelor de ajutor social- 3,2 mil. lei.

3.4. Relații interbugetare

3.4.1. Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat se prevăd în sumă de 18 256,5 mil. lei.

Din transferurile menționate supra, transferurile curente cu destinație specială pentru prestațiile sociale de stat și alte plăți, se propun spre majorare cu 449,8 mil. lei, constituind 12 408,1 mil. lei, reieșind din analiza valorificării mijloacelor financiare aferente programelor de cheltuieli finanțate de la bugetul de stat, iar transferurile curente cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul de asigurări sociale (acoperirea deficitului) se propun spre micșorare cu 730,5 mil. lei, constituind 5 848,4 mil. lei.

Transferurile pentru acordarea compensațiilor la energie sub formă de plată monetară se majorează cu 345,4 mil. lei și vor constitui 1 122,5 mil. lei.

3.4.2. Transferurile către bugetele locale

Transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2024 au fost aprobate prin Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr.418/2023 în volum total de 17 902,9 mil. lei, dintre care:

- transferuri cu destinație generală - 2 539,1 mil. lei;

- transferurile cu destinație specială - 15 363,8 mil. lei.

Transferurile către bugetele locale se vor majora cu 720,1 mil. lei sau cu 4,0% și vor constitui 18 623,0 mil. lei.

Aceste majorări de alocații de la bugetul de stat sunt prevăzute pentru transferurile cu destinație specială pentru învățământul general, școli sportive, asistența socială, precum și alte transferuri curente cu destinație generală.

Transferuri cu destinație specială pentru învățământ

Volumul transferurilor cu destinație specială au fost majorate de la 13 870,7 mil. lei la 14 521,1 mil. lei, cu o creștere de 650,4 mil. lei sau cu 4,7% comparativ cu suma transferurilor aprobate inițial pentru anul 2024.

Modificarea transferurilor în cauză este condiționată de alocații suplimentare de mijloace financiare autorităților publice locale de ambele nivele pentru:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 649,6 mil. lei;
- deschiderea unei grupe noi în cadrul Grădiniței de copii nr. 45 din s. Brăila, com. Băcioi din mun. Chișinău - 0,2 mil. lei;
- procurarea produselor necesare pentru alimentarea copiilor din instituțiile de educație timpurie - 0,6 mil. lei;
- redistribuirea transferurilor cu destinație specială de la Consiliul raional Strășeni la autoritățile publice locale de nivelul întâi din raion în contextul expirării contractului privind organizarea alimentației centralizate a copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ general.

Transferuri cu destinație specială pentru școlile sportive

Volumul transferurilor cu destinație specială prevăd o majorare de la 361,2 mil. lei la 377,7 mil. lei, cu o creștere de 16,5 mil. lei sau cu 4,6% mai mult comparativ cu suma transferurilor aprobate inițial pentru anul 2024.

Modificarea transferurilor în cauză este condiționată de alocații suplimentare de mijloace financiare autorităților publice locale de ambele nivele pentru:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 14,1 mil. lei;
- înființarea unei școli sportive noi pentru copii și tineret în subordinea Primăriei satului Costești, raionul Ialoveni - 1,9 mil. lei;
- deschiderea de secții sportive noi la Școala sportivă din mun. Comrat - 0,5 mil. lei.

Transferuri cu destinație specială pentru plăți și servicii sociale

Volumul transferurilor cu destinație specială pentru plățile și serviciile sociale se majorează de la 281,7 mil. lei la 284,0 mil. lei, cu o creștere de circa 2,3 mil. lei

sau cu 0,8% comparativ cu volumul transferurilor aprobate inițial pentru anul 2024.

Alocarea de mijloace financiare suplimentare este condiționată de modificarea contingentului de beneficiari și majorarea cheltuielilor suportate, precum și alocarea indemnizațiilor pentru susținerea tinerilor specialiști din cultură, după cum urmează:

- compensarea cheltuielilor suplimentare pentru susținerea tinerilor specialiști din domeniul educației - circa 0,2 mil. lei;
- majorarea alocațiilor pentru serviciul social „Mediatori comunitari” - circa 0,3 mil. lei;
- prestații sociale pentru copii plasați în serviciile sociale („bani de buzunar”) - 0,5 mil. lei;
- susținerea tinerilor specialiști din domeniul culturii - 1,3 mil. lei.

Totodată, în baza Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) cu privire la acordarea asistenței tehnice pentru consolidarea sistemului de protecție a copilului, inclusiv a serviciilor sociale, volumul transferurilor către bugetul municipal Chișinău și bugetul central al UTA Găgăuzia au fost suplimentate cu peste 7,4 mil. lei.

De asemenea, transferurile către bugetele locale au fost suplimentate cu circa 3,1 mil. lei în baza Acordului de cooperare și finanțare dintre Federația Internațională a Societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie (IFRC) și Ministerul Muncii și Protecției Sociale pentru suport la acoperirea cheltuielilor Centrelor de plasament temporar pentru refugiați.

Alte transferuri curente cu destinație generală

Volumul altor transferuri curente cu destinație generală se vor majora de la 711,8 mil. lei la 752,2 mil. lei, cu o creștere de 40,4 mil. lei sau cu 5,7% comparativ cu volumul transferurilor aprobate inițial pentru anul 2024.

Majorările transferurilor în cauză sunt condiționate de:

- alocațiile suplimentare de mijloace financiare în volum de 8,8 mil. lei pentru Consiliul raional Dubăsari pentru acoperirea insuficienței de mijloace proprii din cauza lipsei orașului-reședință de raion în calitate de contribuitor la bugetul raional urmare a modificării cotelor de defalcare de la impozitul pe venitul persoanelor fizice, și altor factori cu impact (reforma „Restart”, lipsa încasărilor pentru resursele naturale);
- alocarea a 0,6 mil. lei Primăriei or. Șoldănești în legătură cu nevalorificarea integrală la finele anului 2023 a mijloacelor alocate din Fondul de intervenție al Guvernului (Hotărârea Guvernului nr. 495 din 12.07.2023) pentru consolidarea și

restabilirea integrității unui bloc locativ, termoizolarea fațadelor și reparația acoperișului acestei clădiri;

- alocarea a 0,6 mil. lei Primăriei comunei Țipala din raionul Ialoveni pentru acoperirea prejudiciilor cauzate de calamitățile naturale (reparația unei străzi);

- alocarea a circa 2,5 mil. lei Primăriei satului Pererâta, raionul Briceni, în scopul reparației drumului de acces către Casa Muzeu „Grigore Vieru”;

- includerea transferurilor curente cu destinație generală alocate bugetelor locale de nivelul al doilea în baza Hotărârii Guvernului nr.101/2024 privind repartizarea unor alocații aprobate în Legea bugetului de stat pentru anul 2024 în volum de 27,9 mil. lei în scopul acoperirii parțiale a cheltuielilor de personal urmare a implementării reformei sistemului de asistență socială „Restart”.

Transferurile de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2024 se prezintă în anexa nr.7 la proiectul de lege în redacție nouă.

3.5. Balanța și finanțarea soldului (deficitului) bugetar al bugetului de stat

Modificările propuse la partea de venituri și cheltuieli ale bugetului de stat, vor avea impact asupra deficitului bugetului de stat aprobat inițial prin majorarea acestuia cu 1 187,8 mil. lei, în sumă nominală constituind 16 777,8 mil. lei sau 5,06% în PIB.

Din suma totală a deficitului, componentei de bază îi revine 14 096,4 mil. lei sau 84,0%, iar la proiectelor finanțate din surse externe le revine 2 681,4 mil. lei sau 16,0 la sută.

Totodată, se propune modificarea structurii surselor de finanțare a deficitului, din contul revizuirii surselor interne și a intrărilor de împrumuturi externe, inclusiv și a celor pentru proiectele finanțate din surse externe.

Principalele modificări la *sursele de finanțare a deficitului* bugetului de stat se referă la:

- *diminuarea activelor financiare* cu suma de 5 158,6 mil. lei, dintre care:

- ✓ creanțele interne se vor diminua cu 141,1 mil. lei, inclusiv din contul micșorării mijloacelor din privatizarea bunurilor proprietate publică cu 200,0 mil. lei, recalculării la cursul de schimb actualizat a procurării cotei părți în capitalul social pentru ÎS “Calea Ferată din Moldova” cu 33,9 mil. lei, iar alte creanțe interne ale bugetului se vor majora cu 25,0 mil. lei;

- ✓ micșorarea cu 5 021,1 mil. lei a sumelor destinate rambursării împrumuturilor recreditate (reducerea sumelor aprobate la împrumuturi recreditate interne între bugete cu 2,8 mil. lei și la împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare cu 5 018,3 mil. lei). Această micșorare este condiționată de fluctuația cursului valutar, modificarea graficelor de rambursare în urma analizei economico - financiară a beneficiarilor recreditați, precum și de modificarea graficului de rambursare a S.A. „Energocon” în cadrul proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale”, drept urmare a nedebursării sumei totale planificate;

- ✓ acțiuni și alte forme de participare în capital peste hotare se majorează cu 3,6 mil. lei.

- *majorarea datoriei* în sumă totală cu 8 655,3 mil. lei, pentru suport bugetar cu - 8 274,4 mil. lei și pentru proiecte finanțate din surse externe cu - 380,9 mil. lei, iar:

- ✓ datoria internă cu 1 000,0 mil. lei, din contul creșterii volumului de VMS emise pe piața internă;

- ✓ finanțarea externă va fi majorată cu 3 194,4 mil. lei față de suma aprobată în buget, inclusiv cu 2 813,5 mil. lei din contul împrumuturilor pentru susținerea bugetului și cu 380,9 mil. lei din contul împrumuturilor destinate proiectelor finanțate din surse externe. Majorarea finanțării pentru susținerea bugetului va fi

din contul programului ECF-EFF al FMI cu 2 258,5 mil. lei, includerea asistenței financiare din parte Guvernului Canadei în sumă de 1 090,2 mil. lei, precum și reestimarea la cursul de schimb actualizat. Totodată a fost revizuit împrumutul din partea Agenției Franceze pentru Dezvoltare cu o diminuare de 355,9 mil. lei (echivalent 15 mil. euro);

✓ rambursarea împrumuturilor externe se va diminua cu 4 460,9 mil. lei din contul modificarea graficului de rambursare a S.A. „Energocom” în cadrul proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale”, drept urmare a nedebersării sumei totale planificate.

• *soldurile de mijloace bănești* în conturile bugetului de stat pentru finanțarea deficitului bugetului de stat se propun a fi păstrate, pentru a fi utilizate ca surse de finanțare a deficitului bugetului de stat în anul următor. Astfel, soldurile de mijloace bănești se vor majora cu 2 308,9 mil. lei, inclusiv la componenta de bază cu 2 359,9 mil. lei, iar la componenta proiecte finanțate din surse externe vor fi utilizate 51,0 mil. lei.

Principalele surse de finanțare a soldului (deficitului) bugetului de stat pentru anul 2024, inclusiv pe componenta proiectelor finanțate din surse externe, se prezintă în tabelul ce urmează:

mil. lei

	2024 Aprobant			Propuneri pentru modificare (+,)			2024 Modificat		
	Bugetul de stat, total	inclusiv:		Bugetul de stat, total	inclusiv:		Bugetul de stat, total	inclusiv:	
		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe
Total surse de finanțare	15 590,0	12 619,4	2 970,6	1 187,8	1 477,0	-289,2	16 777,8	14 096,4	2 681,4
Active financiare (4)	5 723,9	8 498,3	-2 774,4	-5 158,6	-4 437,5	-721,1	565,3	4 060,8	-3 495,5
<i>Creante interne (41)</i>	<i>1 416,1</i>	<i>1 416,1</i>		<i>-141,1</i>	<i>-141,1</i>		<i>1 275,0</i>	<i>1 275,0</i>	
<i>dintre care: acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării (415)</i>	<i>1 216,1</i>	<i>1 216,1</i>		<i>-166,1</i>	<i>-166,1</i>		<i>1 050,0</i>	<i>1 050,0</i>	
<i>alte creante ale bugetului (418)</i>	<i>200,0</i>	<i>200,0</i>		<i>25,0</i>	<i>25,0</i>		<i>225,0</i>	<i>225,0</i>	
<i>împrumuturi recreditate interne între bugete (46)</i>	<i>61,8</i>	<i>61,8</i>		<i>-2,8</i>	<i>-2,8</i>		<i>59,0</i>	<i>59,0</i>	
<i>împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare (47)</i>	<i>4 335,5</i>	<i>7 109,9</i>	<i>-2 774,4</i>	<i>-5 018,3</i>	<i>-4 297,2</i>	<i>-721,1</i>	<i>-682,8</i>	<i>2 812,7</i>	<i>-3 495,5</i>
<i>Acțiuni și alte forme de participare în capital peste hotare (485)</i>	<i>-89,5</i>	<i>-89,5</i>		<i>3,6</i>	<i>3,6</i>		<i>-85,9</i>	<i>-85,9</i>	
Datorii (5)	8 791,6	3 049,7	5 741,9	8 655,3	8 274,4	380,9	17 446,9	11 324,1	6 122,8
<i>Datorii interne (51)</i>	<i>4 660,0</i>	<i>4 660,0</i>		<i>1 000,0</i>	<i>1 000,0</i>		<i>5 660,0</i>	<i>5 660,0</i>	
<i>dintre care: valori mobiliare de stat emise pe piața internă (5131)</i>	<i>5 000,0</i>	<i>5 000,0</i>		<i>1 000,0</i>	<i>1 000,0</i>		<i>6 000,0</i>	<i>6 000,0</i>	
<i>valori mobiliare de stat emise în alte scopuri (5134)</i>	<i>-330,0</i>	<i>-330,0</i>					<i>-330,0</i>	<i>-330,0</i>	
<i>garanții de stat interne (514)</i>	<i>-10,0</i>	<i>-10,0</i>					<i>-10,0</i>	<i>-10,0</i>	
împrumuturi externe (59)	4 131,6	-1 610,3	5 741,9	7 655,3	7 274,4	380,9	11 786,9	5 664,1	6 122,8
<i>primirea împrumuturilor</i>	<i>14 900,2</i>	<i>9 158,3</i>	<i>5 741,9</i>	<i>3 194,4</i>	<i>2 813,5</i>	<i>380,9</i>	<i>18 094,6</i>	<i>11 971,8</i>	<i>6 122,8</i>
<i>rambursarea împrumuturilor</i>	<i>-10 768,6</i>	<i>-10 768,6</i>		<i>4 460,9</i>	<i>4 460,9</i>		<i>-6 307,7</i>	<i>-6 307,7</i>	
Modificarea soldului de mijloace bănești (9)	1 074,5	1 071,4	3,1	-2 308,9	-2 359,9	51,0	-1 234,4	-1 288,5	54,1

3.6. Evoluția datoriei de stat în anul 2024

La situația din 30 aprilie 2024, soldul datoriei de stat la valoarea nominală a constituit 106 179,2 mil. lei, mai mult cu 2 176,1 mil. lei comparativ cu sfârșitul anului 2023, fiind influențată de majorarea soldului datoriei de stat interne cu 2825,5 mil. lei și de micșorarea soldului datoriei de stat externe cu 730,7 mil. lei. Majorarea soldului datoriei de stat interne a fost condiționat de finanțarea internă netă pozitivă de 2 824,6 mil. lei la valoarea nominală a VMS emise pe piața primară și reestimării cursului de schimb valutar pentru datoria de stat externă.

La situația din 30 aprilie 2024 *datoria de stat internă* a constituit 42 491,6 mil. lei la valoarea nominală. Modificarea datoriei de stat interne s-a produs din contul majorării emisiunii VMS pe piața primară cu 2 824,6 mil. lei la valoarea nominală.

Pe parcursul a 4 luni ale anului 2024 au fost organizate și desfășurate 12 licitații de vânzare a VMS pe piața primară, finanțarea netă din contul cărora la situația din 30 aprilie 2024 a înregistrat valori pozitive în sumă de 2 824,6 mil. lei la valoarea nominală sau 2 918,4 mil. lei la prețul de cumpărare. Astfel, soldul VMS plasate pe piața primară prin intermediul licitațiilor, aflate în circulație la 30 aprilie 2024, a constituit 28 606,1 mil. lei sau 67,3% din totalul datoriei de stat interne.

La situația din 30 aprilie 2024, *soldul datoriei de stat externe* a constituit 3574,6 mil. dolari SUA (echivalentul a 63 687,6 mil. lei) fiind format în totalitate din datorie de stat externă directă. De la începutul anului 2024, soldul datoriei de stat externe exprimat în dolari SUA a înregistrat o diminuare cu 121,6 mil. dolari SUA sau cu 3,3%. Această modificare este justificată prin finanțarea externă netă negativă în valoare de - 13,34 mil. dolari SUA și prin fluctuația negativă a ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute în sumă de -108,3 mil. dolari SUA.

Pe parcursul a 4 luni ale anului 2024 au avut loc intrări de împrumuturi de stat externe în sumă totală de 63,0 mil. dolari SUA (echivalentul a 1 121,9 mil. lei), fiind în totalitate destinate pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe.

Conform estimărilor, soldul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2024 nu va depăși 125 632,8 mil. lei, înregistrând o majorare cu 107,1 mil. lei față de valoarea aprobată pentru sfârșitul anului 2024, din contul majorării datoriei de stat interne. La situația din 31 decembrie 2024, soldul datoriei de stat externe va constitui 80 228,2 mil. lei, micșorându-se cu 730,7 mil. lei sau cu 0,9% față de valoarea aprobată, fiind influențat de reestimarea cursului de schimb valutar. La situația din 31 decembrie 2024, soldul datoriei de stat interne va constitui 45 404,6 mil. lei la valoarea nominală, majorându-se cu 837,8 mil. lei sau cu 1,9% față de valoarea aprobată, fiind influențat de majorarea volumelor de emisie a VMS comercializate pe piața primară.

Ca urmare, ponderea soldului datoriei de stat în PIB se va majora față de valoarea aprobată, cu 1,6 p.p. și la situația din 31 decembrie 2024 va constitui 38,3 la sută.

Totodată, în structura datoriei de stat, la finele anului 2024, ponderea datoriei de stat externe va constitui 63,9%, iar a datoriei de stat interne va constitui 36,1 la sută.

La prezenta notă se anexează următoarele tabele:

Tabelul nr.1 „Evoluția indicatorilor bugetului public național în anul 2024”

Tabelul nr.2 „Propuneri de modificare a Anexei nr.1 „Indicatorii generali și sursele de finanțare ale bugetului de stat””

Tabelul nr.3 „Propuneri de modificare a Anexei nr.2 „Componenta veniturilor bugetului de stat și sursele de finanțare a soldului bugetar””

Tabelul nr.4 „Propuneri de modificare a Anexei nr.3 „Bugetele autorităților finanțate de la bugetul de stat””

3.1 Cheltuieli

3.2. Resurse

Tabelul nr.5 „Propuneri de modificare a Anexei nr.4 „Cheltuielile bugetului de stat conform clasificăției funcționale””

Tabelul nr.6 „Propuneri de modificare a Anexei nr.5 „Volumul cheltuielilor de personal pe autorități publice centrale””

Tabelul nr.7 „Propuneri de modificare a Anexei nr.6 „Investițiile capitale pe autorități publice centrale””

Tabelul nr.8 „Propuneri de modificare a Anexei nr.7 „Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale””

**Secretar general
al Ministerului Finanțelor**

Dina ROȘCA